

Introduktion til Ædelpapegøjer - slægten *Electus*

Oversigt over artssammenligning

Nedenstående oversigt tager udelukkende højde for fuldt udfarvede fugle såvel blandt hanner som hunner. Det skal bemærkes, at fjerfarver herudover kan være afhængige af, om fuglen har fået et bad og af fjerenes alder. Opmærksomheden henledes endvidere på, at når en fugl fælder, så reflekterer hanfuglens grønne fjer ikke lyset som sædvanligt, og fuglen kan derfor forekomme mørkere.

Det ville selvfølgelig være optimalt, hvis karakteristika ved de enkelte underarter i nedenstående oversigt alle sammen blev beskrevet og sammenlignet i forhold til et "fixpunkt", nemlig nominatformen, Ceram Ædelpapegøje (*Electus roratus roratus*). Sådan har jeg imidlertid ikke udarbejdet oversigten, idet den koncentrerer sig om de 3 hovedgrupper, som hunfuglene kan opdeles i, og det er hovedsageligt inden for hver af disse 3 grupper, at eventuelle indbyrdes afvigelser beskrives.

Hanner

Gruppe (baseret på <u>hunnens</u> farve på bryst og bug)	Art/Underart	Længde (cm) 1) Gnst. 2) Span	Vægt (gr.)	Generel fremtoning	Hoved	Øjne (ydre iris)	Underhal ledækfjer	Hale	Halespids
Violet	Ceram Ædelpapegøje (<i>Electus roratus roratus</i>)	1) 35 cm 2) 41,4 – 42,9 cm	375 – 475 gr.	Kropsfjerdragt lidt kedelig mørk (dunkel) grøn. Tætbygget, men længere og mere tynd end hunnen. Synlige røde kropssider (flanker) ved foldede vinger. Overnæb varierer i farve fra lys rødlig orange farve til en lidt blegere nuance, og er mere slankt end det ses hos nogen af underarterne	Lidt lysere grøn	Iris strågul til orangegul	Lidt lysere grøn	De midterste halefjer er grønne. Yderste halefjer er sortlige grønne gående over i mørk blå mod spidsen. Halens underside sortagtig	Langs halens spids en ca. 6 mm bred olivengul kant (som undertiden er gullig hvid). Denne kantfarve er meget synlig set nedefra
Violet	Vosmaer's Ædelpapegøje (<i>Electus roratus vosmaeri</i>)	1) 38 cm 2) 36,0 cm	425 – 540 gr.	Generelt en strålende græsgrøn fjerdragt. Mere præcist er fjerdragten limegrøn og har et gulligt skær. Har store røde flanker på kropssiderne, der går ud over de foldede vinger (fjerdragten virker "for stor" på brystet). Aflang slank krop, der er længere end hunnens. Den har det mest lyse overnæb af alle Ædelpapegøjernes underarter	Farvestrålende limegrøn med gulligt skær på hoved og hals sammenlignet med <i>Electus roratus roratus</i>	Iris gul til orangegul	Underhal edækfjer lys limefarvet med synligt gulligt skær	Halen er en af de længste man ser, næsten så lang som hos <i>Electus roratus aruensis</i> . Den grønne hale er stærkt iblandet blå	Halens spids har en bleg lemongul kant, og er som regel bredere end man ser den hos andre <i>Electus</i> -former bortset fra <i>Electus roratus riedeli</i>
Blå	Rødsidet Ædelpapegøje (<i>Electus roratus polychloros</i>)	1) 37 cm 2) 41,9 – 47,2 cm	425 – 525 gr.	Dyb skovgrøn (changerende grøn) med et gulligt skær, som er mest synligt på hoved og hals. Den har en kraftig og tætbygget krop	Lys ren grøn (changerende)	Iris orangerød	Lys skovgrøn	Centrale halefjer grønne, de yderste blå iblandet med grønt på yderfanen. Halens underside sortagtig	Langs halens spids en ca. 1,25 cm bred bleg, men tydelig gul kant
Blå	Biak Ædelpapegøje (<i>Electus roratus biaki</i>)	1) 35 cm 2) Angives som noget mindre end <i>Electus roratus polychloros</i>	350 – 425 gr.	Ligner <i>Electus roratus polychloros</i> , men er mindre. Den mørkgrønne kropsfarve har en smaragdgrøn nuance. Næbbet forekommer stort i forhold til hovedets størrelse og overnæbbet har en intensiv rødorange farve. Fjerdragten er meget tætsiddende og giver fuglen et	Som <i>Electus roratus polychloros</i> med en smaragdgrøn nuance	Iris rødlig orange	Som <i>Electus roratus polychloros</i> med en smaragdgrøn nuance	Ydre del grøn, indre del sort, nogen kongebålsfarve langs fjerskaftet. Undersiden sortagtig	Har en bleg gullig kant langs halespidsen, som er ca. 0,6 cm bred

				"stramt" og slank udtryk, da hoved og hale er ret så lang					
Blå	Aru Ædelpapegøje (<i>Electus roratus aruensis</i>)	1) 37 cm 2) Angives som større end Rødsidet Ædelpapegøje (<i>Electus roratus polychloros</i>)	Op til 600 gr.	Samme kropsfarve som <i>Electus roratus polychloros</i> , dog med en lysere grøn nuance. Har en aflang og smal, nærmest slank kropsbygning, der i lighed med halsen kan virke ranglet. Virker generelt større end <i>Electus roratus polychloros</i> , bl.a. i kraft af den lange hale	Som <i>Electus roratus polychloros</i> , blot lysere nuance	Iris næsten ildrød	Lys skovgrøn som hos <i>Electus roratus polychloros</i>	Ydre del, mørk grøn til kongeblå langs fjerskaftet, indre del blå til sort. Halen er både længere og bredere end hos <i>Electus roratus polychloros</i> . Undersiden sortagtig	Har en ca. 1,3 cm bred klart afgrænset bleg lemogul kant langs halespids
Blå	Solomon Ædelpapegøje (<i>Electus roratus solomonensis</i>)	1) 33 cm 2) Angives som noget mindre end <i>Electus roratus polychloros</i>	325 – 425 gr.	Strålende grøn med gulligt skær, nærmest som <i>Electus roratus vosmaeri</i>) med kort tæthytte/kompakt krop. De foldede vingespidsen når næsten ud til halespidsen. Har et synligt mindre næb sammenlignet med øvrige underarter. Synligt større røde flanker på siderne af brystet end det ses hos øvrige former. Overnæbbet er mere gult end orange sammenlignet med <i>Electus roratus polychloros</i>	Strålende grøn med gulligt skær	Iris meget rødlig	Strålende grøn med gulligt skær	Meget kort grøn hale, der rammer vingespidsen. Ydre del grøn, indre del sort, nogle fjerkongeblå langs fjerskaftet. Undersiden sortagtig	Halens spids har en ca. 1 cm bleg gul kant, som undertiden kan være hvidlig
Blå	Australsk Ædelpapegøje (<i>Electus roratus macgillivrayi</i>)	1) 40 cm 2) 50,0 cm	587 gr.	Ligner generelt <i>Electus roratus polychloros</i> , men er synligt meget større, og med længere hale. Derudover er dens fjergrovere	Har et nærmest firkantet hoved	Iris orange	Som <i>Electus roratus polychloros</i>	Som <i>Electus roratus polychloros</i>	Har en ca. 1 cm bred lys gul kant langs halens spids
Rød	Cornelia's Ædelpapegøje (<i>Electus roratus cornelia</i>)	1) 37 cm 2) 39,2 cm	N/A	De ydre rande af kropsfjerene er kantet med lysegrønt, hvilket generelt giver den grønne fjerdragt et blegere/lysere skær af grønt. Klart rødligt orange overnæb og store røde flanker på sider af brystet	Hoved og hals blegere grønne sammenlignet med <i>Electus roratus roratus</i>	Iris gylden til ravfarvet	Grøn	Den grønne hale mere iblandet blåt. Undersiden sortagtig	Langs halens spids en meget tynd svag gul kant, der især ses fra neden
Rød	Riedel's Ædelpapegøje (<i>Electus roratus riedeli</i>)	1) 33 cm 2) 35,0 cm	N/A	Er meget lille og tydeligt lysere i den grønne kropsfarve end alle andre former for Ædelpapegøjer. Har meget lidt synlige røde flanker på siderne af brystet	Siderne på hovedet og nakke tydeligt blålig grønne	Iris bleg orange	Grøn	Oversiden af de ydre halefjer er blå med et grønligt skær. Undersiden sortagtig	Langs halens spids en ca. 2,5 cm bred bleg gul kant

Hunner

Gruppe (efter fuglen farve på bryst og bug)	Art/Underart	Længde (cm) 1) Gnst. 2) Span	Vægt (gr.)	Generel fremtoning	Blå øjenring	Hoved & øjne (ydre iris)	Underha ledækfje r	Hale	Halespid s
Violet	Ceram Ædelpapegøje (<i>Electus roratus roratus</i>)	1) 35 cm 2) 40,0 cm	N/A	Kropsfjerdragt generelt rød, dog med en mørk violetagtig farve på bryst og bug, der også strækker sig rundt om nakken. Skillelinjen mellem den røde og violette farve på brystet kan variere meget fra en skarp afgrænsning til et gradvist blandet overgangsområde på knapt 4 cm. Vingerne er mørke rødbrune	Nej	Hovedet er mørkerødt. Iris gullig til hvidlig gul	Mørkt rød	Ret kort hale, der fremtræder orangeagtig eller med et orangeagtig gult skær	Langs halens spids en smal ”støvet” orangefarvet kant
Violet	Vosmaer's Ædelpapegøje (<i>Electus roratus vosmaeri</i>)	1) 38 cm 2) 36,0 cm	475 – 540 gr.	Ligner <i>Electus roratus roratus</i> , men generelt lysere i farven og med et lyst violet bånd på bryst, bug og rundt om nakken samt cadmiumgul undergump og bred kant langs halespidsen, der gør den til en af de mest farvestrålende underarter. Halsen virker meget lang på denne underart. Vingerne er rigtigt røde	Nej	Hovedet virker fladtrykt på bagerste del. Iris gylden til ravfarvet	Underhal edækfjer cadmium gule	Halen er en af de længste man ser, næsten så lang som hos <i>Electus roratus aruensis</i>	Ca. 2,5 cm bred cadmium gul kant langs halespids
Blå	Rødsidet Ædelpapegøje (<i>Electus roratus polychloros</i>)	1) 37 cm 2) 35,6 – 39,9 cm	440 – 475 gr.	Fjerdragten generelt rød, lysere på hoved og øverste del af brystet, mørkere og mere rødbrun på ryg og vinger. Den øverste del af det røde bryst er skarpt adskilt af en kongeblå ”hagesmæk” på bugen, som også dækker nederste del af brystet og som et bånd går hele vejen rundt om fuglen til den øverste del af ryggen. Den kongeblå farve er mere violet på brystet hos nogle fugle	Ja	Iris hvidlig gul	Underhal edækfjer klart dybt røde	Halen er rødlig rødbrun ved basis og bliver lysere rød mod midten	Langs halens spids en kant med lyserødagtig farve, som ofte har et skær af orange
Blå	Biak Ædelpapegøje (<i>Electus roratus biaki</i>)	1) 35 cm 2) Angives som noget mindre end <i>Electus roratus polychloros</i>	N/A	Ligner <i>Electus roratus polychloros</i> , men er meget mindre, men hovedforskellen er, at ryg- og overvingedækfjere	Ja	Iris hvidlig gul, nærmest sølv-gul	Klart dybt røde	Undersiden af halen er lysere rødlig orange	Som hos <i>Electus roratus polychloros</i>

				ne er fløjsagtigt rødbrune, som går over i en dyb klar rød farve på hoved og hageparti. Fjerdragten er meget tætsiddende og giver fuglens fjerdragt et "stramt" udtryk					
Blå	Aru Ædelpapegøje (<i>Electus roratus aruensis</i>)	1) 37 cm 2) Angives som større end Rødsidet Ædelpapegøje (<i>Electus roratus polychloros</i>)	Op til 600 gr.	Ligner <i>Electus roratus polychloros</i> , men brystbåndet har en lysere kongeblå nuance. Har en aflang og smal, nærmest slank kropsbygning, der i lighed med halsen kan virke ranglet. Virker generelt større end <i>Electus roratus polychloros</i> , bl.a. i kraft af sin lange hale	Ja	Cremerfarvet hvid iris	Klart dybt røde	Den lange hale har et rødt til rødbrunt område	En bred kant langs halens spids er lys rød, undertiden er denne kant orangegul
Blå	Solomon Ædelpapegøje (<i>Electus roratus solomonensis</i>)	1) 33 cm 2) Angives som noget mindre end <i>Electus roratus polychloros</i>	300 – 400 gr.	Ligner <i>Electus roratus polychloros</i> , men den blå farve på brystet har et violet skær. Kroppen er tætbygget/kompakt. De foldede vingespidsen når næsten ud til halespidsen. Har et synligt mindre næb sammenlignet med øvrige underarter	Ja, er bredere end hos <i>Electus roratus polychloros</i> og dermed meget synlig	Hovedet er forholdsvis mæssigt mindre end hos <i>Electus roratus polychloros</i> og er samtidig mere afrundet. Iris er strågul	Underhal edækfjerene er lyse røde	Meget kort hale, der rammer vingespidserne. Halefjernerne er mørke røde med en lysere rød farve på spidsen.	Lys rød kant langs halens spids
Blå	Australsk Ædelpapegøje (<i>Electus roratus macgillivrayi</i>)	1) 40 cm 2) 45,0 cm	577 gr.	Ligner generelt <i>Electus roratus polychloros</i> , men er synligt meget større, og med længere hale. Derudover er dens fjer grovere. Har et nærmest firkantet hoved	Ja, er mere synlig end på <i>Electus roratus polychloros</i>	Bleg gullig iris	Som <i>Electus roratus polychloros</i>	Meget lang	Som <i>Electus roratus polychloros</i>
Rød	Cornelia's Ædelpapegøje (<i>Electus roratus cornelia</i>)	1) 37 cm 2) 39,2 cm	N/A	Som <i>Electus roratus roratus</i> , men helt rød, og hvor især den røde farve på brystet er meget klar. Ryg og overvingedækfjer er rødbrune. Håndsvingfjer er mørke kongeblå	Nej	Bleg gul iris	Underhal edækfjerene er mørkerøde, gående over i stålgråt på undersiden af halen, som afsluttes med en blegere farvet kant	Rød	Den røde hale er langs spidsen måske med en svag orangeroed kant
Rød	Riedel's Ædelpapegøje (<i>Electus roratus riedeli</i>)	1) 33 cm 2) 33,0 cm	N/A	Har en helt rød kropsfjerdragt, der er mørkere end hos <i>Electus roratus cornelia</i> , og fuglen er samtidig meget mindre end denne. Nederste del af ryg og overhaleedækfjer har en kedelig mørk rød farve	Nej	Hvidlig gul iris	Underhal edækfjer stærkt gule.	Rød	Langs halespidsen er bred stærkt gul kant

Anmærkning:

Når man læser forskellig faglitteratur om Ædelpapegøjer, kan man godt blive overrasket over så forskellige længdeangivelser, der angives for en og samme (under)art. Hertil kommer, at en så kompetent forfatter som Joseph M. Forshaws i sit værk, "Parrots of the World", 1. udgave fra 1973, (ISBN 0 7018 0024 0), ikke angiver en længde (hverken en gennemsnitslængde eller et span) for de forskellige former for Ædelpapegøjer. På den baggrund har jeg valgt at anføre længdeangivelser fra to forskellige kilder, jf. noterne nedenfor. Personligt har jeg størst tillid til de længdeangivelser, som fremgår af J. L. Albrecht-Møllers "Papegøjebogen", da der i forbindelse med researchen til denne bog er benyttet et omfattende materiale i form af skindlagte eksemplarer fra museer. Samme to kilder til længdeangivelse benyttes i de efterfølgende artikler om de enkelte former for Ædelpapegøjer.

Noter:

- 1) Gennemsnitlig længdeangivelse fra "A Guide to ... Eclectus Parrots", rev. udgave fra 2004, af Rob Marshall og Ian Ward (ISBN 0 9750817 0 5).
- 2) Længdeangivelse (eventuelt angivet som span) fra J. L. Albrecht-Møllers storslåede værk, "Papegøjebogen", der udkom i perioden 1966 -1973.

Jørgen Petersen

Konciperet/Opdateret: 16.12.2011/16.12.2011

**DET ER IKKE TILLADT AT KOPIERE FOTOS ELLER TEKST FRA DENNE
HJEMMESIDE UDEN FORUDGÅENDE SKRIFTLIG ACCEPT!**